

De opmars van de AfD

Achtergrond - 10 februari 2016 - Auteur: Marja Verburg

De AfD scoort hoog in de peilingen. De opmars van de rechts-conservatieve partij begon eind september, tegelijk met de opkomst van het vluchtelingendebat in Duitsland. Sindsdien vertonen de peilingen een constant stijgende lijn van 5 naar inmiddels 12 procent. In maart komt de Alternative für Deutschland zoals het er nu uitziet in drie nieuwe deelstaatparlementen.

Grenswachten moeten vluchtelingen zonodig met behulp van vuurwapens tegenhouden, zei AfD-partijleider Frauke Petry eind januari in een interview met de regionale krant [Mannheimer Morgen](#). Vice-voorzitter en juriste Beatrix von Storch viel haar op Facebook bij en beantwoordde de vraag of dat ook voor vrouwen met kinderen geldt met 'ja'. Later voegde ze daaraan toe dat op kinderen niet, maar op vrouwen wel geschoten zou mogen worden.

Von Storch wipte haar uitspraken deze week aan een “technische fout”, meldde [Spiegel Online](#). Ze was “op haar computermuis uitgegleden”, zei ze, tot grote hilariteit van veel internetgebruikers. Overigens lieten het ministerie van Binnenlandse Zaken en de politievakbond GdP na de AfD-uitspraken weten dat grenswachten niet op vluchtelingen mogen schieten, ook niet als die de grens illegaal oversteken.

Stijging in de peilingen

De uitspraken van Petry en Von Storch wekten veel woede en verontwaardiging. Minister van Financiën Wolfgang Schäuble noemde de partij “een schande voor Duitsland” en SPD-voorzitter Sigmar Gabriel zei dat de AfD door de binnenlandse veiligheidsdienst in de gaten moet worden gehouden. Maar het leidde niet tot een daling in de peilingen. Integendeel, uit een peiling van onderzoeksbureau YouGov van begin februari blijkt dat 29 procent van de Duitsers ook vindt dat onbewapende vluchtelingen met wapengeweld bij de grens mogen worden tegengehouden, meldt [Die Welt](#).

Minister van Financiën Wolfgang Schäuble noemde de AfD “een schande voor Duitsland”

In de meest [recente peilingen](#) van onderzoeksbureaus Emnid en Insa, allebei van 6 februari, staat de AfD op 12 procent. Daarmee zou ze, als er nu landelijke

verkiezingen waren, de derde partij van Duitsland zijn, na de CDU (35 procent) en de SPD (24 procent).

Immigratie en islam

De AfD zit niet in de Bondsdag, in 2013 haalde ze de kiesdrempel niet.

Wel is ze in de parlementen van de [deelstaten](#) Saksen, Thüringen, Brandenburg, Bremen en Hamburg gekozen.

In mei 2014 kwam de AfD in het [Europees Parlement](#), maar inmiddels hebben vijf van de zeven europarlementariërs zich afgescheiden en aangesloten bij Luckes nieuwe partij Allianz für Fortschritt und Aufbruch (Alfa).

De AfD begon in 2013 als anti-europartij met econoom Bernd Lucke aan het roer. Tegenover zijn economisch-liberale vleugel kwamen in 2014 Oost-Duitse bestuursleden als Petry en Alexander Gauland te staan, die thema's als immigratie en de islam belangrijker vonden dan de euro. Lucke moest niets van hun nationaal-conservatieve koers hebben, maar delfde op het partijcongres in juli 2015 het onderspit: Petry werd met 60 procent van de stemmen tot partijleider gekozen.

Lucke en veel gematigde AfD-leden die geld in het laatje brachten, verlieten de partij. Dat leek een probleem, maar inmiddels stromen de giften weer binnen, meldt de grote regionale nieuwssite [Der Westen](#) deze week. De partij zou alleen al in de laatste drie weken van 2015 ruim 3 miljoen euro hebben binnengekregen.

De AfD toont zich graag als conservatief-burgerlijke partij, maar AfD-politici schuwen populistische, nationalistische en soms ook racistische uitspraken niet. Zo sprak Bernd Höcke, fractieleider in Thüringen, over de “reproductiestrategieën” van Afrikanen. In oktober 2015 baarde Höcke opzien bij de talkshow van Günter Jauch, waarin hij een Duitse vlag tevoorschijn haalde en zijn “diepe liefde” voor zijn land verkondigde. En in januari zei hij op een demonstratie in Erfurt dat Merkel in een dwangbuis moet worden afgevoerd

vanwege haar vluchtelingenbeleid.

Deelstaatverkiezingen

AfD-afdelingen in de deelstaten zitten met uitspraken als die van Höcke, Petry en Von Storch in hun maag. In Baden-Württemberg, Rijnland-Palts en Saksen-Anhalt zijn op 13 maart deelstaatverkiezingen, de eerste waar de AfD sinds de koerswijziging van juli 2015 aan meedoet. De afdeling Saksen-Anhalt geldt zelf als behoorlijk radicaal, maar in de twee Zuid-Duitse deelstaten vrezen de AfD-lijsttrekkers dat alle ophef hen stemmen kost. Ook AfD-politici in Brandenburg en Nedersaksen hebben zich van Petry's grenswachten-uitspraken gedistantieerd.

AfD-politici schuwen populistische, nationalistische en soms ook racistische uitspraken niet

Een ander probleem voor de AfD in de deelstaten is het vinden van goed personeel. De partij zit veelal opgescheept met mensen met radicale ideeën en weinig politieke ervaring. Zo deed AfD-lijsttrekker in Saksen-Anhalt André Poggenburg mee aan een podiumdiscussie met NPD-afgevaardigden en andere rechts-extremisten, schrijft [Die Welt](#). Ook is hij al verschillende keren met justitie in aanraking gekomen voor financiële malversaties. In Saksen, waar Petry voorzitter is, wil AfD-politicus Roland Ulbrich nauwer samenwerken met anti-islambeweging Pegida.

Toch lijken de rechts-conservatieve koers en de radicale uitspraken de partij ook in de deelstaten niet te schaden. Volgens de [peilingen](#) wordt de AfD op 13 maart in alle drie de deelstaatparlementen gekozen. In Saksen-Anhalt staat ze zelfs op 15 procent. Vanaf maart is de AfD dan in acht van de zestien [deelstaten](#) vertegenwoordigd (zie kader).

AfD 'nieuw thuis' voor kiezers

De AfD spreekt kiezers aan die zich onbehaaglijk voelen in de moderne samenleving en zich bij andere partijen niet meer thuisvoelen, verklaren Duitse media en deskundigen het succes van de partij. Het radicale van de AfD fascineert blijkbaar veel Duitsers, concludeert regionale krant Der Westen deze week. De partij is “een nieuw thuis” voor oud-christen-democraten die het conservatieve in de CDU missen, Oost-Duitsers die zich achtergesteld voelen bij het Westen, burgers die zichzelf niet meer herkennen in de Duitse media en politiek en “voor mensen met racistische vooroordelen”. [Spiegel](#)-columnist Jan Fleischhauer vergelijkt de AfD met De Groenen, die ook begon als anti-establishmentpartij met vreemde en radicale leden en graag schockeerde met extreme uitspraken.

'Het radicale van de AfD fascineert blijkbaar veel Duitsers'

De andere Duitse partijen worstelen met hun omgang met de AfD. Veel landelijke politici distantiëren zich van de AfD. Merkel sloot samenwerking met de partij al uit voor de AfD een ruk naar rechts maakte. SPD-voorzitter Gabriel zei eind januari niet deel te willen nemen aan tv-optredens met de AfD. "Wie, zoals veel leidende AfD-leden, de vrije democratische orde misacht, help ik niet aan een miljoenenpubliek", aldus Gabriel.

In de deelstaten Baden-Württemberg, Rijnland-Palts en Saksen-Anhalt ontstond begin januari grote ophef toen bleek dat de regeringspartijen daar niet aan de verkiezingsdebatten op tv wilden meedoen als de AfD ook deelnam. Zij kwamen daar later op terug, al houdt SPD-minister-president Malu Dreyer van Rijnland-Palts vol niet met de AfD aan tafel te willen zitten. Ze stuurt nu een vervanger naar het debat. Het was koren op de molen van haar CDU-rivale Julia Klöckner, die het debat met de AfD juist wél wil aangaan om, zoals ze zegt, de standpunten van de partij te ontkrachten. Ook CDU-minister-president van Saksen-Anhalt Reiner Haseloff [pleit](#) voor een inhoudelijk debat met de AfD. De andere partijen moeten de zorgen van AfD-aanhangers serieus nemen, aldus Haseloff.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/15145/de-opmars-van-de-afd>